

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2018/2019

8. ROČNÍK

ETICKÁ VÝCHOVA

Vypracoval: Mgr. Katarína Borzová

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele učebného predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie	3
Obsahový štandard.....	4
Výkonový štandard.....	6
Pedagogické stratégie	6
Učebné zdroje	7
Hodnotenie.....	7
Tematický plán	8

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, schváleného 19.6.2008.

Charakteristika predmetu.

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Ciele učebného predmetu.

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy
E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia , ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

Cieľom etickej výchovy v 7. ročníku je:

Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie. Žiak sa učí poznávať sám seba, objavuje svoju identitu, rozvíja sebaoceňovanie. Učí sa obhájiť svoje práva a názory.

Žiak poznáva svoje práva a povinnosti v rodine, učí sa kultivovane prejsť svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg.

Žiak prehľbuje svoju sexuálnu identitu, chápe pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom.

Žiak rozvíja pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

Kľúčové kompetencie

kompetencie k celoživotnému učeniu sa

- je schopný využívať svoje osvedčené stratégie učenia sa, pričom si uvedomuje svoje silné a slabé stránky,
- dokáže uplatniť získané znalosti a spôsobilosti v rozličných životných situáciách,

sociálne a komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy sociálnej komunikácie,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a uplatňuje primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- uplatňuje komunikáciu smerujúcu k vytváraniu dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,

kompetencie riešiť problémy

- má osvojené schopnosti a vedomosti na riešenie problémov s využitím znalostí a schopností získaných v rámci základného vzdelania, uplatňuje základné logické operácie,
- je schopný vidieť veci problémovo, kriticky myslieť pri hľadaní riešenia, obhájiť si svoje rozhodnutie, je si vedomý svojej zodpovednosti za riešenie problémov a užitočnosti poučenia sa z vlastných chýb a chýb iných,

kompetencie občianske

- je si vedomý svojich práv a povinností v škole i mimo nej, rešpektuje práva ostatných ľudí, pozná a váži si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo,
- chápe základné ekologické a environmentálne súvislosti a rozhoduje sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca i spoločnosti,
- je pripravený zaujímať sa o dianie a riešenie problémov v spoločnosti,

kompetencie sociálne a personálne

- dokáže sa primerane zapojiť do diskusie, pričom rešpektuje aj iné názory, chápe význam vzájomnej ohľaduplnosti,
- dokáže spolupracovať v skupine a akceptuje pravidlá práce v tíme,
- dokáže zvládať svoje vlastné pocity, chápe ich podstatu, vie do určitej miery regulovať svoje správanie,

kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- vie oceniť interkultúrne dedičstvo a historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,

kompetencie uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- rozvíja a používa matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách,

digitálna kompetencia

- rozvíja spôsobilosti založené na základných zručnostiach v oblasti IKT,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,

kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- navrhuje nové úlohy, nové riešenia,

- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom, zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie

Obsahový štandard

Tematický celok

1. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie - pozitívne vzory (príklad zreých osobností), literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť.

2. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny. Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia).

3. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a cieľ. Primárna orientácia na peniaze a materiálne dobré ako jeden z deštruktívnych prvkov ľudského života (materializmus, konzumizmus). Reklama - jej ciele a metódy. Dešifrovanie manipulácií konzumizmu a orientácia na rozvoj celého človeka. Ekonomické cnosti: sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť. Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

4. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu? Česť, dobré meno, ublíženie na cti.

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Zdroje etického poznania ľudstva Ekonomické hodnoty a etika Dobré meno a pravda ako etické hodnoty
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	
MEDIÁLNA VÝCHOVA	
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	

Výkonový štandard

Žiak vie vysvetliť základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.

Uvedomiť si dôležitosť ľudského života, starať sa o svoje zdravie a osobnú hygienu, nadobudnúť návyky správnej životosprávy, stravovanie, pohyb, naučiť sa nejaké pojmy lekárskej etiky – eutanázia, génová manipulácia.

Žiak chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom.

Žiak sa učí rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou, formulovať svoje životné ciele, zdôvodniť základné mravné normy.

Pedagogické stratégie

- skupinové vyučovanie
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy
- dialóg a diskusia
- zábavné aktivity, hranie rolí
- relaxačné cvičenia
- príbehy zo života
- senzibilizácia- scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu
- nácvik v podmienkach triedy
- reálna skúsenosť- transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi)

Učebné zdroje

Odborná literatúra	Roberto Roche Olivar: Etická výchova ISBN 80-7158-001-5 Ladislav Lencz –Eva Ivanová: Metodický materiál k predmetu etická výchova III. ISBN 80-85185-78-4
Knihy	Jack Canfield, Mark Victor Hansen: Slepačia polievka pre dušu ISBN -80 – 85752 – 40 -9
Rôzne iné	Zdena Kašparová, Tomáš Houška, Mária Uhereková- Ako poznám sám seba ? Doplnkový učebný text pre 8. ročník ZŠ.

ISBN 80-88996-10-4

Miron Zelina, Milota Zelinová, Anna Janovská, Ján Varmuža :

Ako zmeniť sám seba. ISBN 978-80-89192-59-5

Hodnotenie

Predmet etická výchova sa neklasifikuje známku, hodnotí sa slovne.

Tematický plán

Predmet: Etická výchova

Ročník: 8. ročník

Časová dotácia: 33 hodín/ročne

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zdroje etického poznania ľudstva Počet hodín: 9	Ciele a obsah etickej výchovy Etika Mravné hodnoty a normy Svedomie Pozitívne vzory Príklad zreých osobností Literatúra Náboženstvo Umenie a ľudová slovesnosť	Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie - pozitívne vzory (príklad zreých osobností), literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť.	Žiak vie vysvetliť základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.

<p>Život telesné a duševné zdravie ako etická hodnota. Počet hodín: 4</p>	<p>Ochrana života</p> <p>Starostlivosť o zdravie ako etický problém</p> <p>Základy duševnej hygieny</p> <p>Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia)</p>	<p>Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny. Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia).</p>	<p>Uvedomiť si dôležitosť ľudského života, starať sa o svoje zdravie a osobnú hygienu, nadobudnúť návyky správnej životosprávy, stravovanie, pohyb, naučiť sa nejaké pojmy lekárskej etiky – eutanázia, génová manipulácia.</p>
<p>Ekonomické hodnoty a etika. Počet hodín: 13</p>	<p>Vlastníctvo a peniaze – prostriedok a cieľ.</p> <p>Primárna orientácia na peniaze</p> <p>Materiálne dobrá - deštruktívny prvok</p> <p>Materializmus, konzumizmus</p> <p>Reklama – jej ciele a metódy</p> <p>Dešifrovanie manipulácií konzumizmu</p> <p>Orientácia na rozvoj celého človeka</p> <p>Ekonomické cnosti – sporivosť, podnikavosť</p> <p>Umenie hospodáriť</p> <p>Svojpomoc, solidarita</p> <p>Pomoc sociálne slabším</p>	<p>Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a cieľ. Primárna orientácia na peniaze a materiálne dobrá ako jeden z deštruktívnych prvkov ľudského života (materializmus, konzumizmus). Reklama - jej ciele a metódy. Dešifrovanie manipulácií konzumizmu a orientácia na rozvoj celého človeka. Ekonomické cnosti: sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť. Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.</p>	<p>Žiak chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom.</p>

	<p>Poctivosť</p> <p>Ochrana spotrebiteľa</p>		
<p>Dobré meno a pravda ako etické hodnoty.</p> <p>Počet hodín: 7</p>	<p>Poznanie a pravda ako etické hodnoty</p> <p>Pravda a lož</p> <p>Tajomstvo</p> <p>Je vždy neprávne nepovedať pravdu?</p> <p>Česť, dobré meno</p> <p>Ublíženie na cti</p> <p>Zhrnutie učiva</p>	<p>Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu? Česť, dobré meno, ublíženie na cti.</p>	<p>Žiak sa učí rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou, formulovať svoje životné ciele, zdôvodniť základné mravné normy.</p>